

»I min krop og i din krop og i træets krop er der stjernestøv«

Bioetikeren Mickey Gjerris tror ikke på, at vi stopper med »at udrydde arter eller fylde vores natur med mikroplast«. Engang ville han ligge i fosterstilling, men nu har han fundet håbet i en særlig forbindelse med træerne.

LASSE MOMME
samfund@jp.dk

Når Mickey Gjerris ser et træ, ser han en befrielse. Han ser en livsform uden funktion. Han ser en 13,7 mia. år lang fortælling, der ender som stjernestøv i ham og i træet og begynder med et tæt sammenpresset punkt mindre end et atom i en ufattelig eksplosion. Derefter: galakser, stjerner, planeter. For 4,5 mia. år siden: Jorden og livet, der opstod.

Han ser et fællesskab. Han ser et os. Han ser to liv, der med de vilkår, der er dem givet, må udfylde deres eksistens på den bedst tænkelige måde.

Han ser et håb.

Men det tog ham et halvt liv at se det.

Det begyndte med en erkendelse.

I 2009 kunne Mickey Gjerris slå op i aviserne, tænde for fjernsynet, lytte til radioen og konstatere, at der ikke var indgået en bindende aftale om, at alle verdens lande skulle reducere deres CO₂-aftryk, på FN's klimatopmøde i København. Han havde lyst til at ligge i fosterstilling under stuebordet. Hvordan kunne han bevare livsmodet og fornuften, når han samtidig følte, at hans egen art var i gang med at begå mord på en hel biosfære?

Han lukkede sig inde, mistede lysten til at engagere sig, tænkte på sine børns fremtid, på at det, der ventede dem, var mørkt, mørkere, end han nogensinde havde ønsket for dem. Han var håbløs.

På ét punkt er han det sådan set stadig, da vi taler sammen i efteråret 2023, der har taget over efter en sommer med tørke, skovbrande, hagl som tennisbolde, træhuse, der skyller væk i Norge, og 52,2 grader i landsbyen Sanbao i det nordlige Kina.

»Jeg tror ikke, at vi holder op med at udrydde millioner af arter, fylde vores natur med mikroplast eller lægge vores indre farvande hen som ørkener. Det er fint med nye teknologier, men vi bliver grundlæggende nødt til at ændre vores måde at leve på, og det kommer ikke til at ske,« siger han.

Men derudover har han, der er uddannet teolog, tidligere medlem af Etisk Råd og nu lektor i bioetik på Københavns Universitet, fundet en vej tilbage til håbet. Tilbage til fællesskabet med den planet, han betræder med sit høje væsen, sine muskuløse, tatoverede overarme og karseklippede frisure.

Hvordan det lykkedes ham? Med en kombination af realisme og træer, masser af træer.

Og denne erkendelse nogle år efter klimatopmødet i København:

»Vi behøver ikke at lukke øjnene for virkeligheden. Vi behøver ikke at ende i håbløshed ved at være realister. Selv når vi ser mørket i øjnene, er der håb,« siger han.

Mickey Gjerris taler passioneret om sine holdninger til, hvordan vi passer på klimaet, hvis man spørger. I denne sammenhæng er det vigtigste at forstå om dem, at klimakrisen for Mickey Gjerris er et symptom på en underliggende livsfilosofisk krise, hvor menneskets måde at føre sit liv på ikke er i overensstemmelse med de planetære grænser.

Selv om en ny rapport fra Det Internationale Energiagentur i oktober i år viste, at omstillingen til grøn energi har så meget fart på, at den er »ustoppelig« - det var ordet, energiagenturets direktør, Faith Birol, brugte ved lanceringen - tror Mickey Gjerris ikke, at teknologisk udvikling i sig selv kan løse problemerne.

Men det kaster ham ikke længere ud i håbløshed.

»Min opgave er at finde ud af, hvordan jeg, på trods af at planeten brænder, kan leve et liv med glæde og mening, og jeg tror, at jeg har fundet en vej,« siger han.

»Håbet i vores liv er ikke IPCC's fremtidige klimascenarier. Dem skal vi læse, fordi det fortæller os noget om situationens alvor. Men hvis jeg hængte mit livs lykke op på, at jeg troede, at det kunne løses, ville jeg ikke have håb. Håbet er, at jeg kan stå op i morgen og tage fat.«

Som at blive taget i at onanere

Første gang Mickey Gjerris krammede et træ, var under en »røvsyg« konference i Østrig.

Han gik en tur væk fra dagens *proceeding* på det gamle vinslot og op i bjergene til en forsamling af træer, fandt et stort, gammelt et, kiggede sig over skulderen for at sikre, at der ikke var nogen, tog jakken af og gik i gang.

»På et tidspunkt begyndte jeg at fornemme, at nogen kiggede på mig. Bag mig stod en børnehaver i flyverdragter og huer. De sagde noget på østrigsk og begyndte at grine. Jeg var så pinlig, at jeg følte, at jeg lige så vel kunne være blevet taget i at onanere,« siger han.

”

Det er fint med nye teknologier, men vi bliver grundlæggende nødt til at ændre vores måde at leve på, og det kommer ikke til at ske.

MICKEY GJERRIS

Men det blev også et vendepunkt.

Indtil nu havde han læst og skrevet om naturens helende kræfter, om at man kunne mene, at fællesskabet ikke blot udgjortes af mennesker, men af alt levende, om at man kunne være økocentrisk. Det var først, da han selv begyndte at erfare det, at han følte det.

Derefter satte han sig og så ud over Øresund. Han gemte sig i små huller, hvor der var akkurat nok træer til, at han følte sig alene. Han så op i skyerne, duftede til græsset, krammede flere træer med sine pinligt berørte teenagesønner i Dyrehaven nord for København.

»Jeg gik fra at se mig selv som en afgrænset figur, der indimellem stødte ind i nogle andre figurer, til at se mig selv tæt sammenvævet med naturen. Jeg forstod, at i min krop og i din krop og i træets krop er der stjernestøv. Det er en enorm erfaring: at føle sig forbundet med andre livsformer, at forstå, at et træ og jeg er vidt forskellige, men at vi på trods af det har noget tilfælles,« siger han.

»Mit daglige forsøg på at opleve fællesskabet med biosfæren over en længere periode har gjort, at jeg i dag har et lyst sind. Det er

en kilde til inspiration, trøst og perspektiv,« siger han.

Markens liljer og himlens fugle

Så hvordan gør man Mickey Gjerris kunsten efter, hvis man er håbløs på klimaets vegne?

Ved at se den daglige mulighed og sige til sig selv, at ens lykke ikke skal afhænge af, hvordan planeten har det, men af, at man kan erfare, at man er en del af et større fællesskab.

Det er i virkeligheden ikke så meget anderledes end at være menneske, som han siger.

»Nu er jeg 53 år, og jeg vågner basalt set hver dag og tænker: ”Nå, hvor gør det ondt i dag?” Der er ingen optimisme i, at det skulle blive bedre i fremtiden. Men der er optimisme i, at jeg tager imod det som et vilkår, jeg må lære at finde glæde i,« siger han.

Han fortæller om den nat på Rigshospitalet, hvor han gik rundt med sin førstefødte søn liggende på underarmen og kunne se det for sig: Hvordan det lille spædbarn gik fra at være det til at være et skelet på armen, og det fik ham til at forstå, at det her, det vil gøre ondt og gøre godt.

»Men at jeg vidste, at han skulle dø, betød

ikke, at jeg tænkte, at jeg ikke skulle tage mig af ham. Hvis man skal finde håbet i håbløsheden, handler det om at se, hvad jeg kan gøre lige nu, om at forstå, at der hele tiden er en mulighed for at opleve en meningsfuld tilværelse,« siger han.

Det handler om at gribe den, om at være til i den.

»Håbet kommer til mig, når jeg glemmer mig selv i naturen. Det er som god sex. Det er som et nys. I øjeblikket er man helt overgivet til eksistensen. Som i morges, da jeg sad i toget fra Virum til København og så ud ad vinduet mellem Svanemøllen og Nordhavn. Der var bare hav, lys, glas. Jeg begyndte næsten at græde op ad en stakkels ung fyr ved siden af mig,« siger han og henviser til et citat fra Bibelen, det får ham til at tænke på:

»Jesus siger: ”Prøv at se på markens liljer og himlens fugle. De bekymrer sig ikke om i morgen”. På den ene side har jeg lyst til at tage fat i kraven på Jesus og fortælle ham, at han heller ikke skal betale husleje i morgen. Men på den anden side skal vi af og til være som markens liljer og himlens fugle. Bare glæde os over, at vi er her, lever og ånder, og at vi kan gøre ting, der giver mening. Selv i det morads, vi står i,« siger han.

Mickey Gjerris havde lyst til at lægge sig i fosterstilling, da verdens politikere ikke indgik en aftale ved COP15 i København i 2009. Verdenssituationen har ikke ændret sig markant siden da, men det har Mickey Gjerris indstilling.
 Foto: Stine Bidstrup

HAR DU SET HÅBET?

I en mørk tid taler Jyllands-Posten med en række danskere om at finde lyset – og om, hvorfor der er grund til at håbe på trods af de kriser, vi står i.

BESTSELLERE ÅRETS BEDSTE ROMANER

► MENTE I DET

af *Thomas Korsgaard*

♥♥♥♥♥

“Hurtigt læst, så gør det, og gør noget.”

POLITIKEN

► UNDER EN ANDEN HIMMEL

af *Mich Vraa*

★★★★★

“Guf for de litterære smagsløg”

BERLINGSKE

► ULVEGABET

af *Anne-Marie Vedso Olesen*

♥♥♥♥♥

“Sikken en rejse ... Ni gange respekt”

POLITIKEN

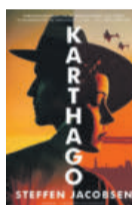
► KARTHAGO

af *Steffen Jacobsen*

★★★★★

“En effektiv spændingshistorie, som selv Ken Follett ville have været stolt af”

JYLLANDS-POSTEN

► DE UVÆRDIGE

af *Roy Jacobsen*

★★★★★

“Uafrystelig roman”

JYLLANDS-POSTEN

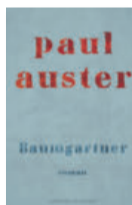
► BAUMGARTNER

af *Paul Auster*

★★★★★

“En fin og tæt lille roman”

BERLINGSKE

► SKÅR

af *Bret Easton Ellis*

“748 siders fed, moderne prosakunst ... fremragende oversat”

WEEKENDAVISEN

► SMÅ STØD

af *Ane Riel*

★★★★★

“Skøn, skøn læsning”

JYLLANDS-POSTEN

► HVER GANG DU TRÆKKER VEJRET, INDÅNDER DU STØVET FRA VORES KNOGLER

af *Ditte Holm Bro*

♥♥♥♥♥

POLITIKEN

► DET TREDJE RIGE

af *Karl Ove Knausgård*

♥♥♥♥♥

“Det er djævelsk godt gjort”

POLITIKEN

